

UDERZO-HISTORIIKKI

Albert Uderzon sarjakuvat ja piirrokset sekä sykhdyttävä näkemys ihmiselämästä ovat antaneet eurooppalaiselle sarjakuvalle enemmän kuin usein arvataankaan. On siis syytä raottaa salaperäisyyden verhoa tämän itselleen loistokkaan uran luoneen ujon mestarin kohdalta.

I 1927-1940
Alberto Alejandro Uderzo syntyi 25 päivänä huhtikuuta vuonna 1927, Finessä, noin 100 kilometrin päässä Parisista. 1929 Uderzon perhe muutti Clichy-sous-Bois'in ja vasta vuonna 1934 Uderzosta tuli Ranskan kansalainen.

Enimmänsä kosketuksensa sarjakuviin tämä italialaista verta omaava poikanen sai aikaan suuren ilmiön, Walt Disneyn Mikki Hiiren välityksellä. Uderzon ikäluokan lapsille tulivat nopeasti tutuksi myös monet muutkin sanomalehtien tarjoamat amerikkalaiset sarjakuvahahmot, kuten Kippari-Kalle, Flash Gordon ja monet muut.

Omien sanojensa mukaan Uderzoa inspiroivat ennen juuri Disney, jonka groteski tyyli oli hänelle 1930-luvulla erityisen rakas. Disneyn sarjojen kaikki hahmot olivat lopultakin vain tavallisia ihmisiä, joitten pieniä ominaisuuksia oli liioiteltu ja jotka oli muutettu -eläimiksi.

Tämä lienee vaikuttanutkin siihen, että Uderzo omaksui tyylin, jossa hän teki "liioiteltuja karikatyyreja". Kun hän sitten näytti piirroksiaan vanhemmilleen, kysyivät nämä oitis: "Ketä tämä todellisuuudessa kuvaa?"

Uderzon piirroshahmoilla tuli alusta lähtien olemaan aina esikuvansa, jotka vain katkeutuvat äkkiseltään katsoen naurettavan tai hauskan ulkomuodon alle.

1930-luvun lähetessä loppuaan Uderzon mielessä kypsyi jo päätös ryhtyä sarjakuvapiirtäjäksi. Suoranainen ihme oli se, että pojan isä ei ollut päätöstä vastaan. Hän pikemminkin takasi myönteisellä suhtautumisellaan pojan orientoitumisen alalle.

1930-luku oli merkittävä vuosikymmen koko maailmassa. Kaikkialla vallitsevasta lamasta huolimatta viihdealoilla ponnisteli kaikkensa tuottaakseen ihmisille eksoottisia ja voimaperäisiä unelmia ja elämyksiä.

Sarjakuva ei ollut fästä polkkeus. Uderzon pitkäaikainen ystävä, työtoveri ja loistava aisa-pari, Goscinny, kuvasi 30-lukua "sarjakuvan kultaiseksi vuosikymmeneksi". Tuo aika jättikin näihin sarjakuvan tuleviin jättäiläisiin vahvan loimansa. Mitäpä muuta heidän hengentuotteistaan onkaan löydettävissä kuin juuri sarjakuvan kulta-ajan sykkivää aikuvoimaa.

1938 Uderzon perheellä oli edessään muutto Pariisiin XI kaupunginosaan. Seuraavana vuonna alkoi II maailmansota ja 1940 Uderzo päätti koulunsa.

II 1941-1945

Jätettyään koulun taakseen pääsi nuori Uderzo töihin S.P.E. (La Société parisienne d'édition) -nimiseen kustantamoon, joka julkaisi kahta nuorten lehteä, Junioria ja Fillette'a, joista etenkin edellinen oli tullut Uderzolle tutuksi lapsuusvuosina.

Työpaikkana kustantamo tarjosi hyvän mahdollisuuden tutustua piirtäjiin ja heidän työskenteelyynsä. Edmond Calvo, joka oli aikakau-

den parhaita piirtäjiä Ranskassa, houkasi nuoren pojan pään eläinmaailmaan ja valkoi Uderzoon hyvin paljon. 1941 Uderzo sa julkaisua ensimmäiset omat sarjakuvapiirrokset Juniorissa.

Vuoden 1942 Uderzo vietti Bretagnossa vaimonsa Brunon kanssa, oltiin kuitenkin jo seuraavana vuonna Pariisissa.

1944 kätti vapaus miehitylle Ranskassa ja Uderzo sai ensimmäisen sarjakuvansa julkaitua. Sankarina oli Flamberge, miekkasankari, joka eli vaarallista elämää ja koin ahma-utokkuuttaakin puresuvassa ympäristössä. Sarjassa oli samaa viloitoma kohellusta kuin Lucky Luke'n ensimmäisissä osakkeissa.

Näihin aikoihin Uderzo ajatteli mukaan myös piirrosilmiön tokoon ja huomattamatta hänen elämänsä alkoi kytkeytyä yhä tiiviimmin sarjakuvien ja piirtämiseen.

Syksyllä 1945 Uderzon mielenkiinnon horätti

Edmond Calvon luomat sankerit Moustache ja Trottilletto.

AH! VOICI LES DANSEUSES!

eräs ilmoitus France-Soir-lehdessä. Siinä esitettiin sarjakuvapiirtäjä ja kuvittaja lehdeille sekä Chéno-kustantamolle.

Uderzo tarttui heti tilaisuuteen ja loi uuden piirrehtämön: Clopinardin. Sarja kertoi enemmän tai vähemmän irrat onneisesti käytäytävästä pikkumiehestä, joka merkitsi näen naisesta keskinkertaisuudestaan huolimatta juttu vaihetta tokijansa elämässä. Uderzo saattoi jo vakavissaan esittää itselleen kysymyksen: "Sarjakuvapiirtäjäkö minusta nyt sitten löydä tulee?"

III 1945-1958

Uderzolla oli nyt edessään kokeilujen aika. 1940-luvun loppupuolella häntä kiinnostivat yhä enenevässä määrin supersankarit ja Chéno-kustantamon suojissa hänen onnistui luoda joukko piirroshahmoja, jotka olivat enemmän tai vähemmän sukua amerikkalaisille esikuvillean. Ne olivat kuitenkin piirretty humoristisesti ja omasivat yleensä melko räppärän juonen.

1946 Uderzo loi Arys Buck-nimisen sankarin, jota seurasi Prince Rollin 1947 ja viimein 1948 Ritan Bellon. O.K.-lehti tarjosi tuolloin Uderzon luomuksille hyvän esilintymisarjojen ja tokiälleen mahdollisuuden saada tarvitsemäänsä rutiinia piirrostyössänsä.

Ritan Bellon sai kuitenkin jäädä sivuun asepalveluksen myötä. Armeijan hirmuisissa Uderzo taitelli mm. väräysojuisteita, ilmoitusluonteisia kuvia sekä kunniakirjojen koristuksia. Palattuaan siviiliin Uderzo pääsi piirtäväksi reportteriksi sekä France Soir että France Dimanche-lehtiin ja tehtiin kovalla vaivalla mitä erillaisimpia kuvituksia. Uderzon työt saavuttivat nopeasti lukijoiden varaukselloman suosion ja Uderzo saattoi kutsua itseään jo "oikeaksi piirtäjäksi". Tuttavuudet mihin piirtäjiin lisääntyivät myös nopeasti.

Vuonna 1951 Uderzo aloitti työt International Press-yhtiölle ja tapasi sen kautta mm. Jean-Michel Charlier'n ja René Goscinny'n. Pikään haudattuna olut Ritan Bellon-sarja ei uuden kukoistuskauden Charlier'n toimieessä nyt käsikirjoittajana ja Uderzon keskittyessä pikästään piirtämiseen.

Aktiivinen yhteistyö Goscinny'n kanssa alkoi vasta vuoden 1952 puolella. Tällöin syntyivät Pistolet, Corsaire Prédigieux ja Luc Junior -sarjat, jo suuressa määrin näyttää tyylillisistä suuntauksista pariväljakon yhteistyöle.

Jo varhaisessa vaiheessa hahmottui ero Goscinny ja Charlier'n kanssa tapahtuvan työskentelyn välillä. Edellisen kera syntyi hiili-

toimia oivaluksia ja huumoria tihkuvia sarjoja, joissa kehitettiin sarjakuvale onnista ssaah- lita komikkaa yhä uskomattomampiin suun- tin. Charlier'n käsikirjoitukset tarjosivat sen si- jaan klassisia ja realistisempia suuna seikkar- tija, joissa huumorilla oli selvästi erilainen roo- li.

Tämä lienne tarjosi Uderzolle piirtäjänä loistavan mahdollisuuden kehittää itsäänsä useammalla kuin vain yhdellä sarjakuvan osa- alueella. Vuonna 1952 näki päivänvalon nuori ja ylväs intiaan. Oumpah-Pah (suom. Umpah Pah). Se sai kuitenkin jäädä hautumaan muut- ten kiireiden alati painaessa päällä.

Luc Junior edistyi hyvin Goscinny'n käsissä 50-luvun aikana. Kaikkialla seitsenmäärän tarjaa lähti ilmestyä vuosina 1954-57 La Lièvre junior- nimisessä nuortenjulkaisussa.

Charlier kiinnostui yhä enenevässä määrin teollisuudesta kehystämöistä, joskin Ritan Bellon oli lyhyen kukoistuskauden hänen käsi- kirjoitustensa kautta. Uderzon ja Charlier'n yhteistyö poiki useampia yksittäisiä tarinoita, mm. Le Baron Maudit (Lo-Wallonia, 1953; 44 s.) ja L'Homme qui avait peur de son Ombre (La Wallonie, 1954; 45 s.).

1953 Uderzo meni naimisiin Ada Milanin kanssa ja 1956 heille syntyi tytär Sylvie. Uderzon elämä oli hetken aikaa onnellisempaa kuin koskaan aiemmin. Täivaanrannalla oli silti hävittävässä muistia päiviä. Kun Uderzon ja hänen pitkäaikaisen työnantajansa, International Press-kustannusyhtiön välit katkesivat, Uderzo liittyi Edipresse et Edifrance-nimiseen yrityk- seen, jossa oli mukana enintään jo sellaisia kykyjä kuten Goscinny, Jean-Jacques Sempé ja Charlier.

Yhteiselo tässä lähinnä sarjakuvan ympärillä toimineessa - yrityksessä oli loistava, mis- tä kertovat kaikki tuona aikana otetut valoku- vaukset. Uderzo oli nyt liki 30-vuotias ja hänestä

Clopinard, Napoleonin suuren armeijan vete- rasin.

Flamberge, Uderzon ensimmäisen julkaistun sarjakuvan sankari.

Ruutu Charlier'n käälikirjoittamasta Riteri Belloy -sarjasta vuodelta 1950.

oli tullut todellinen tekijä. Parasta oli kuitenkin se, että hänestä oli tuleva vielä jotain suurempaa - tietämättään.

Hänen pakollinen koulunsa alkoi olla lopultaan ja nyt hän saattoi siirtyä työtovereineen opettamaan maailmaa...

1958 *Oumpah-Pah* ilmestyi ensimmäisen kerran Tintin-lehdessä. Sarjasta tuli välittömästi menestys.

IV 1959 - 1961

29. päivänä lokakuuta 1959 ilmestyi Pilote-lehden ensimmäinen numero. Uderzo oli tämän uuden nuorille suunnatun lehden A.D. ja kaiken takana oli tietysti Edipresse et Edifrance.

Pilote merkitsi Uderzolle paljon. Hän oli nyt lehden teossa mukana enemmän kuin koskaan aiemmin ja joutui tuntemaan taloudellisen vastuun entistä raskaampana hartellaan. Hän sai tuki ensimmäisen numeron myötä ilmoille jopa kaksi uutta sarjaa. Esiin astuivat tulevat suosikkisarjat ymörä maailman: *ASTERIX* ja *TANGUY et LAVERDURE* (suom. Halkaralaivue / Michel ja Ernest) Goscinnyn ja Charlier olivat nyt Uderzon vauhdissa mukana paremmin kuin koskaan.

Pilote ja sen tuomat uudet sarjat aiheuttivat yllättäen monella taholla uudenlaista keskustelua sarjakuvista. *Tanguy et Laverdure* oli lähtökohdittaan helposti nieltävissä tuon ajan Ranskassa. *Asterix* sen sijaan rostit todellisen myrskyn. Sarjaa haukuttiin ja keuhuttiin. Se joutui niin ylis-

tysten kuin parjaustenkin kohteeksi.

Asterixin väitettiin lietsovan ennakkoluuloja muita kansallisuuksia kohtaan ja sitä syytettiin jopa rasismista. Milloin missäkin sitä käsiteltiin vakavalla naamalla, mutta *Asterixin* voitokulua ei pystytty katkaisemaan. Kaiken tämän kohun saatelemana *Asterixiin* nimittäin tutustui lukuisia määrä aikuisia, jotka tuskin muuten olisivat löytäneet tätä uutta, petollisesti tavallista seikkailusarjaa muistuttavaa parodiaa, jonka perustana oli mitä suuremmissa määrin - ranskalaisuus! Ranskalaisuus ja siinä piilevät ennakkoluulot, kurioositeetit ja nyanssit.

Vuonna 1961 Dargaud-yhtiö osti Pilote-lehden ja *Asterixin* ensimmäinen seikkailu - *Asterix le Gaulois* - julkaistiin välittömästi albumina. Siltä otettiin vaivain 6000 kappaleen painos. Myyntiluvut nousivat siinä hetkessä huimaasti lukemien. Tästä lähtien albumien painosmäärät alkoivat järjestään kasvaa.

Tanguy et Laverdure alkoi suuren suosionsa turvin seikkailu 60-luvulla myös televisiossa. *Tanguy'n* esittäjänä oli Jacques Santti ja edellisen voittamatonta ystävää, Ernest Laverdurea esitti Christian Marin. Yllättävää kyllä TV-sarja ei ollutkaan floppi.

Tätä Suomessakin useampaan otteeseen jul-

Johan Pistolet, corsaire prodigieux - ensimmäinen Uderzon ja Goscinnyn julkaistu yhteistyön tuotos.

kaistua sarjaa Uderzo ja Charlier tekivät kaikkiaan seitsemän albumin verran. Valitettavasti vain viimeiseksi Uderzon käsistä lähteneeksi seikkailuksi jäänyt, *Les Pirates du Ciel* vuodelta 1965 (suom. Rosvoja taivaalla, Zoom 1/73 - 7/73), on julkaistu Suomessa.

(Latojan huomautus: Semic Press julkaisi 1971 Uderzon ja Charlierin albumin nimeltä Kujanjuoksu kuolemaan, alkuperäisteoksen tai kääntäjän nimeä mainitsematta. Sarjan nimi oli tuolloin ilmojen haukat.)

Samana vuonna Uderzo luovutti sarjan lopullisesti Jijelle (Joseph Gillain) antautuen kokonaan *Asterixille*, joka oli hyvää vauhtia pääsemässä koko maailman lemmikiksi.

V 1962 - 1977

Uderzo ja Goscinnyn olivat ns. räjäyttäneet potin. Vuodesta 1961 lähtien *Asterixin* seikkailuja alkoi ilmestyä tiuhaa tahtia. Loistavat juonet seurasivat toisiaan.

Syntyi sellaisia mestariteoksia, kuten *Asterix et Cléopâtre* (*Asterix ja Kleopatra*), *Asterix chez les Bretons* (*Asterix Britannianssa*) ja *Asterix légionnaire* (*Asterix legioonalaisena*).

1965 Ranska laukaisi *Asterixiksi* ristityn satelliitin avaruuteen. 1967 tehtiin ensimmäinen *Asterix*-piirrosfilmi - *Asterix le Gaulois* (*Asterix - pieni suuri mies Galliasta*) - Studios Belvisionin tuottamana. Se sai yllättäen huonot arvostelut kautta iinjan, mikä yllytti Uderzoa ja

... BUT OOMPAH PAH HAS A SOFT HEART, AND HE WON THE FEATHER THAT HE WEARS ON HIS HEAD IN A FISHING CONTEST...

Oumpah-Pah, The Indian. 1950-luvulla Yhdysvaltojen sarjakuvamarkkinoille suunniteltu, mutta keskeneräiseksi jäänyt englanninkielinen versio.

kuolema vuonna 1977 pakotti Uderzon sulkemaan studion jo seuraavana vuonna. Yrityksenä se ei ollutkaan täyttänyt siihen asetettuja tavoitteita.

VI 1978 -

Goscinnyn kuolema oli shokki koko eurooppalaiselle ja erityisesti ranskalaiselle sarjakuvaille. Tragikoomista oli se, että *Asterixin* suosio ei tuntunut laskevan vähääkään.

Uderzolla oli silti 70-luvun lopulla kasvavia erimielisyyksiä Dargaud'n kanssa. Tilanne sai hänet tuntemaan itsensä pakotetuksi luomaan uuden työympäristön alusta loppuun asti omin käsin. Syntyi LES EDITIONS ALBERT RENE, jonka ensimmäinen julkaisu, Uderzon käsikirjoittama ja piirtämä *'Le Grand Fossé'* (Syvä kullu), ilmestyi vuonna 1980.

Debyyttinä se ei ollut mikään huono. Uderzo esitteli siinä ja sitä seuranneissa albumeissa nyt entisestään parantuneen kynän jälkensä. Goscinnyn ennenaikainen poismeno tuntui mananneen Uderzon uskottomaan vimmaan. Jo pelkästään hänen vertaansa vaillia olevat taitonsa kuvakerronnassa paikkasivat mahdollisia puutteita käsikirjoituksen osalta.

1980-luvulla Uderzo tuntui palauttaneen *Asterixin* takaisin klassiseen seikkailun tasolle. Hän ei yrittänytkaan matkia Goscinnya, vaan tyytyi taidokkaasti kuljettamaan gallialaisia sankareitaan yhä uusiin maihin ja seikkailuihin.

Goscinnyn poissaolo ja muutamien muiden hänen kirjoittamiensa sarjojen kokemat kohtalot loivat siiti varjonsa pienen gallialaisen kylän ylle.

Asterixin painosmäärät jatkoivat kasvuaan ja seikkailujen ensimmäiset painokset olivat nyt laskettavissa miljoonissa kappaleissa.

Parisista 36 kilometriä pohjoiseen sijaitseva Asterix huvipuisto avasi ovensa keuhällä 1989. Uderzon vuosien suunnittelutyö ja ideointi oli tuottanut tulosta. Rahaa hankkeeseen oli upponnut runsain mitoin, joskin kokonaiskustannukset muodostivat vain 12. osan niinkään Ranskaan rakennettavan Euro-Disneylandin vaatimista varoista.

Asterix-filmien tekninen taso koki tuntuvaan nousun 1980-luvulla Gaumont'n tuottamien elokuvien *Asterix et la surprise de César* (1986), *Asterix chez les*

Goscinnya vaatimaan entistä parempaa jälkeä studioiden työntekijöiltä.

Järjestyksessä toinen, *Asterix et Cléopâtre* (*Asterix ja Kleopatra*), valmistui Studios Belvisionin tuottamana 1968 ja sai suorastaan ylistäviä lausuntoja kriitikoilta ja yleisöltä.

Vuosikymmenen lähestyessä loppuaan kaantui *Asterix* yhä useammalle kielelle. Nykyään - yli 30 vuotta hahmon syntymän jälkeen - voi tämän pienen soturin seikkailuja lukea kaikkiaan 40 kielellä.

1966 *Asterixin* kuva pääsi arvovaltaisen L'Express-lehden kansikuvaksi. "Ilmiö nimeltä Asterix, Ranskan uusi lemmikki", lehti otsikoi. 1960-luku oli *Asterixin* kultainen vuosikymmen. 1970-luvun myötä alkoivat vaikeudetkin. Työtaakka painoi *Asterixin* tekijäkaksikkoa.

Heidän ystävytyensä ei siiti rakollut, vaan kesti niin huonot kuin hyvätkin ajat.

1974 Uderzo jätti taakseen Pilote-lehden. *Asterixin* seikkailu Korsikassa jäi lehden viimeiseksi Uderzon signeeraamaksi urhean gallin vierailuksi lehden sivuilla. Uderzo ja Goscinnyn perustivat Studios Idéfixin, joka tuotti vuonna 1976 kolmannen *Asterix*-piirrosfilmin, *Les XII Travaux d'Asterix* (*Asterix valloittaa Rooman*).

Kohtalo ei ollut kuitenkaan suojele tälle pitkälti Disneyn esimerkin mukaiselle - mutta vähemmän kaupalliselle - yhtiölle. Goscinnyn

Oumpah-Pah, 1959.

Bretons (1987) ja Astérix et le coup de menhir (1989) myötiä.

Entä tästä eteenpäin? Mitä uutta Uderzolla on meille tarjota? No, tiedossa on ainakin se, että uusien Asterix-seikkailu on nostanut parhaimmillaan ensikerran naiset ja feminiinisyyden.

Ranskalaisille lukijoille on vastikään markkinoille tulleen Uderzon muistelmateoksen kautta tarjoutunut myös mahdollisuus tutustua laajemmin mestarin henkilöhistoriaan ja ajatussujuuteen.

Les Editions Albert René soiml 1991 Jürgen Wohlrahenin johtaman berliiniläisen Extrafilmin kanssa sopimuksen järjestyksessä jo seitsemännen Asterix-piirrosfilmin valmistamisesta.

Suuri merimatka-albumiin perustuvan filmin budjetiksi on arvioitu 16 miljoonaa D-markkaa. Käsikirjoituksesta vastaavat Thomas Platt ja Yannick Piel. Varsinaisen piirros- ja animaatiotyön tulee suorittamaan G. Halm Film Produktion - maailmanlaajuistakin mainetta saavuttanut saksalainen animaatiostudio. Ranskan ensi-ilta tulee näillä näkymin olemaan lokakuussa 1993.

Erikoisen tästä projektista tekee se, että tuottajien johtajatuksena on hurmata vanhan mantereen elokuvakatsomot ennenkaikkea animaation korkean laadun ja puhtaasti eurooppalaisten sankarien yhdistelmällä.

Tarkoituksena on myös tavallista osuvampaa aihevalinnalla (!) ja korkealaatuisella tuotteella murtaa amerikkalainen elokuvabisneksen projektionismi.

Asterixista, ranskalaisuuden perikuvasta, on huomaamattamme tullut myös eurooppalainen kulttuurilähettiläs, mikä asettaa sen aivan uuteen valoon sarjakuvatuokimuksessa.

Nykypäivänä Asterix on kaiken muun ohella myös tuote. Asterix on silti joutunut aiheottomankin kritiikin kohteeksi.

Yhtä paljon, kuin varhaisaikojen Asterix-seikkailut vaativat aikanaan lukijoiltaan kansallisuuksien, historian ja koko länsimaisen kulttuurin tuntemusta, niin yhtä paljon Asterix-ilmion ymmärtämiseksi tulisi ottaa selvää laajemmista asiayhteyksistä. Sarjan tekijöiden vaiheista ja niihin kytkeytyvistä oman vuosisatamme tapahtumista, ihmisistä, kulttuurivirroista...

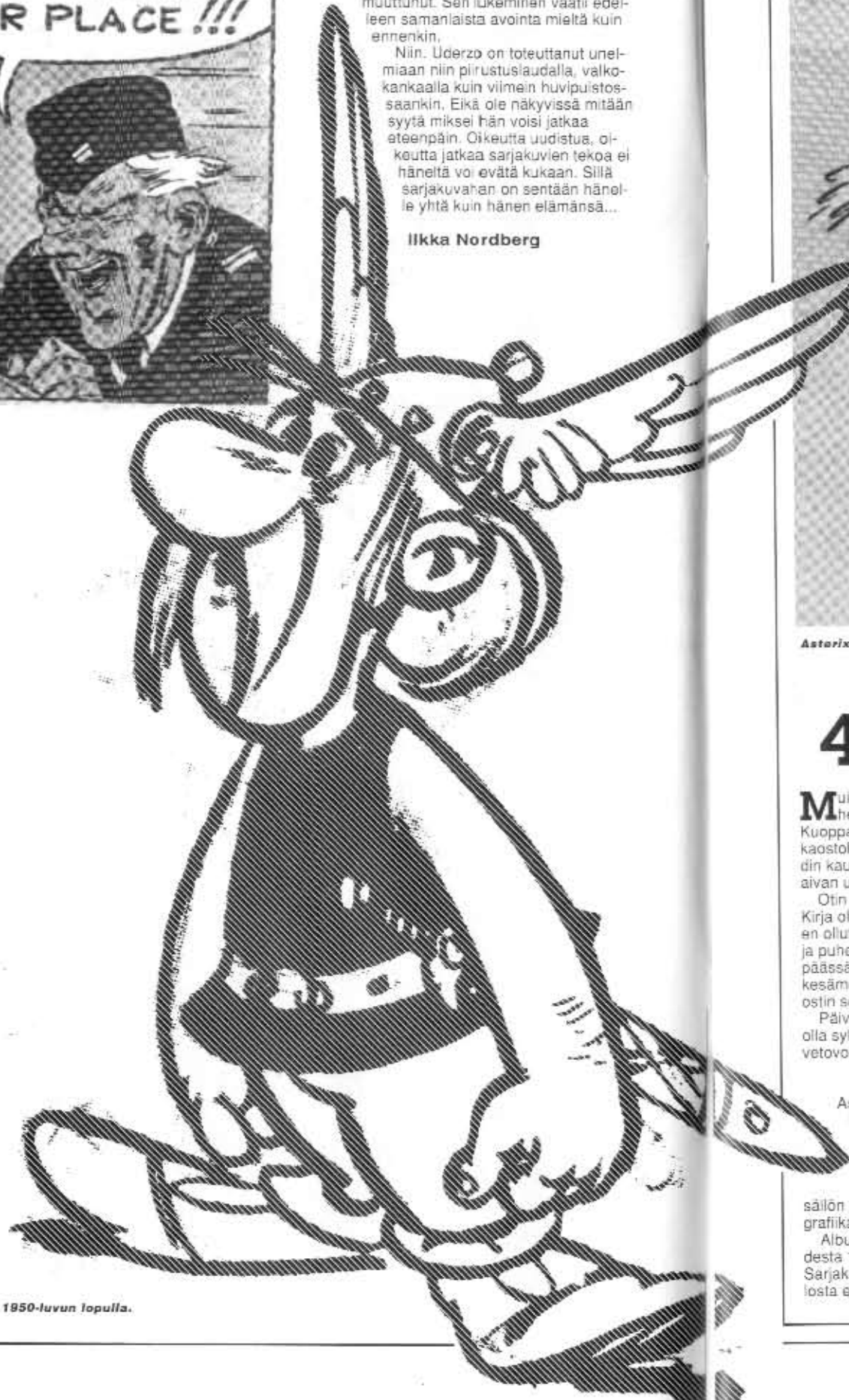
Asterix ja Obelix hippoinä.

Asterix 1950-luvun lopulla.

Ei Asterix ole sittenkään niin paljon muuttunut. Sen lukeminen vaatii edelleen samanaista avointa mieltä kuin ennenkin.

Niin. Uderzo on toteuttanut unelmiaan niin piirustuslaudalla, valkokankaalla kuin viimein huvipuistossaankin. Eikä ole näkyvissä mitään syytä miksei hän voisi jatkaa eteenpäin. Oikeutta uudistua, oikeutta jatkaa sarjakuvien tekoa ei häneltä voi evätä kukaan. Sillä sarjakuvahan on sentään hänelle yhtä kuin hänen elämänsä...

Ilkka Nordberg

Asterix ja Kleopatra

4,95 MARKKAA

Muistan hyvin sen päivän. Menin vanhempieni kanssa Nekalan Kuoppamaantielle tekemään lauantaan ruokaostoksia. Lähtöä tehdessämme katsahdin kaupan lehtihyllyyn ja näin siellä jotain aivan uutta; albumin Asterix ja Kleopatra.

Otin sen käteeni ja ihmettelin näkemääni. Kirja oli selvästi sarjakuvaa, mutta sellaista en ollut ennen nähnyt. Kuvien taso, tarina ja puhekuplien huumori oli valovuosien päässä Korkeajännitys-lehdistä joita luin kesämökillä. Albumi maksoi 4,95 mk, mutta ostin sen silti.

Päivämäärää en muista, sen on täytynyt olla syyskuu 1969. Olin joutunut sarjakuvan vetovoiman piiriin.

Asterixin merkitystä sarjakuvakulttuurin kehitykselle ei voi aliarvioida, ei maailmalla eikä meillä. Se oli ensimmäinen aikuislukijoihin purrut albumisarja. Asterix paalutti uudeleen koko sarjakuvan käsitteen, sisällön ulottuvuudet, julkaisuformaatin ja grafiikan rajat.

Albumien rantautuminen Suomeen vuodesta 1969 alkaen muutti paljon. Sarjakuvan moninaisuus oli päästetty pullosta eikä sitä enää koskaan saa pulloon takaisin.

kaisin.

Helsingin Sanomien Pariisin kirjeenvaihtaja Lauri Karen kirjoitti jo vuonna 1966 laajan artikkelin Asterixin hämmentävästä suosiosista Ranskassa. Erityisesti hän selosti sen sisältämää poliittista kritiikkiä gaulleisin kourissa olevassa maassa. "De Gaulle menee, mutta Asterix ja Obelix jäävät", ennusti hän.

Oikein ja väärin. Sarjakuvan kultuurihistoriaan Asterix on jäänyt muurinmurtajana pysyvästi kunniapaikalle. Minun - ja oletettavasti monen suunnilleen itseni ikäisen - elämäni se on jäänyt ensimmäisenä sarjakuvana jota jaksoin pitkästyttämättä lukea ja joka näytti mitä kaikkea sarjakuva voi olla.

Mutta tienraivaajan on ollut luovutettava kärkipaikkansa muille. Hyvä niin, palkallaan seisominen johtaa kelottumiseen. Kuoppamaantien kaupasta 1969 ostamaani albumia ei enää ole omassakaan hyllyssäni, se joutui siihen kuutiometrin sarjakuvapinoon jonka laitoin täysinpalvelleena maailmalle muutama vuosi sitten.

Sic transit gloria mundi.
Helkki Jokinen

Muotokuva Goscinnystä, piirtäjinä Uderzo, Sempé, Morris ja Tabary.